

ПРОБЛЕМА ЕФЕКТИВНОСТІ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАННЯ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ

Як відомо, впровадження електронного (дистанційного) навчання у європейську шкільну практику розпочалося у 2001 році завдяки ухвалі та реалізації документа, що отримав назву “E-Learning Action Plan – Designing Tomorrow Education”. При цьому збереження ефективності/успішності навчання є одним з першочергових завдань. Реалізація цього завдання пов’язана із проектом *European Quality Observatory* (<http://www.eqo.info/>), який покликаний забезпечувати належну якість E-Learning на всіх освітніх рівнях. Цей проект підтримується Європейським Фондом якості електронного навчання (<http://www.qualityfoundation.org/ww/en/pub/efquel/index.htm>) і дозволяє отримати доступ до баз даних з критеріями оцінювання ефективності навчального процесу, а також дає можливість поділитися й своїм власним досвідом.

Проблеми як оцінки ефективності електронного/дистанційного навчання, так і підвищення його ефективності, є достатньо складними. Так, за результатами експерименту групи Фронтлайн (Frontline Group) у 2001 році було зазначено, що серед причин недостатньої ефективності дистанційного навчання виступають: 1) поганий дизайн електронного навчального продукту, 2) недостатнє розуміння нових засобів інформації та необхідності використання різноманітних стилів навчання; 3) відсутність необхідної апаратури; 4) ігнорування потреб учнів у самостійному виборі змісту навчального курсу [1].

До цього переліку можна додати й інші параметри можливого погіршення ефективності електронного/дистанційного навчання, які було встановлено за результатами даних Американського товариства професійної підготовки та розвитку (ASTD) спільно з Центром MASIE у 2001 році, а саме: 1) відсутність в учнів серйозного бажання вчитися, 2) відсутність

належної відповідальності спеціалістів, які пов'язані із комплектуванням віртуальних класів та груп; 3) недоліки технологій, що використовуються; 4) низький рівень викладання тощо [1].

Власне, виділений показник відсутності мотивації учнів до такого типу навчання є одним з провідних критеріїв неуспішності навчання, що відзначається, наприклад, Б. М. Морганом (цит. за [2]). Відзначається також, що мотивація до електронного/дистанційного навчання залежить від: 1) навичок роботи на комп'ютері та в Інтернеті, 2) ініціативності учня; 3) його уявлень про способи отримання винагород та уникнення покарань; 4) адекватності структури та змісту навчального продукту; 5) способів оцінки процесу навчання тьютором [1].

Окремим пунктом необхідно зазначити необхідність проектування електронного/дистанційного навчання, вибору відповідного змісту та форм реалізації навчальної діяльності засобами Інтернет-технологій, організаційних форм індивідуальної та групової роботи, системи моніторингу особистісного приросту тощо.

До умов, що можуть підвищувати ефективність електронного (дистанційного) навчання, таким чином, можна віднести:

1. Побудову та планування електронного (дистанційного) навчання за методологією та методикою комунікативних теорій навчання (І. Баас).
2. Використання підходу «learning by doing», що означає отримання необхідних знань та навичок безпосередньо під час роботи (використовується, зокрема, в Італії).
3. Розробку детальних критеріїв оцінювання та моніторингу як процесу, так і результатів навчання.

Список літератури:

1. Jun J. Understanding E-Dropout // International Journal on E-Learning. – 2005. – Vol. 4, № 2. – P. 229-240.
2. Caldwell M. Distance learning effective // <http://www.marshall.edu/parthenon/archives/20011101/n4.html>